

**„Европейският и евроатлантическият избор на България
и пътят ѝ на развитие в резултат на този избор.“**

Становище на тема:

**"Образование, професия, реализация: подпомага ли ЕС
ефективната връзка между образование и професионалната
реализация? "**

Изготвил:

Станимир Стефанов Минков

бакалавър по политология

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

01.12.2014 г.

гр. Плевен

Към днешна дата Европейският Съюз, в частност държавите-членки, работят за изпълнението на стратегията „Европа 2020“. Част от образователните цели, които са заложиени в документа са свързани с:

- намаляване (до 10%) на отпадащите от сферата на средното образование;
- лицата между 30-34г. имащи висше образование да бъде поне 40%;
- да се сведе дялът на юношите (15г. възраст) със слаби основни умения за четене и точни науки до 15%;
- най-малко 15% от възрастните да участват в процесите на учене през целия живот;
- най-малко 20% от завършилите висше образование да са участвали в обучение/стаж зад граница;

По тези и редица други точки, свързани с дейностите по намаляване на младежката безработица, подобряване на училищното, висшето, професионалното и образованието за възрастни, Европейският съюз е определил бюджет в размер на близо 21 млрд. евро (14,7 млрд. евро за програма Еразъм+, период 2014-2020 и 6 млрд. евро за инициативата „Гаранция за младежта“)

Извън рамките, очертани в текстовете на стратегията, различните програми и инициативи, свързани с образователните и професионални потребности, държавите-членки сами избират методите, чрез които да работят в тези насоки.

България, в частност Министерството на образованието, е изработила няколко стратегии и планове за действие в сферата на образованието и заетостта. Най-ярките от тях са:

- Стратегия за развитие на висшето образование в Република България (2014-2020)
- Стратегия за развитие на професионалното образование и обучение в Република България (2015-2020)
- Стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014-2020)

Основна част от усилията по тези програми ще бъдат насочени към:

- Обвързване на образованието с нуждите на пазара на труда;
- Увеличаване на дела на завършилите образование, както и качеството на предлаганото образование;
- Модернизация на методите на преподаване
- Повишаване на мотивацията сред преподавателите и обучаващите се за лично и професионално усъвършенстване.

От посоченото дотук се вижда, че има съответствие между европейските приоритети и тези на ниво България. Всички тези документи разкриват на теория каква ще бъде посоката на развитие на образованието и последващата професионална реализация.

Недостатъчно задоволителен обаче е практическият резултат от тези стратегии и планове. Налице е незаинтересованост сред младите за възможностите, които ЕС предлага в областта на образованието (различни мобилности, практики и стажове). Много от тях не виждат смисъл да се реализират в България след като завършат обучението си, тъй като заплащането е неадекватно на реалната икономическа ситуация. Това прави трудна приемствеността в различни сектори на пазара на труда, тъй като се изпитва глад за кадри в редица важни сектори (преподаватели, лекари, инженери и т.н.). От друга страна учебните планове (в средното и висшето образование) са морално остарели, не предлагат нужната практическа насоченост, която е условие за успешен професионален старт. Също така са рядкост университетите, които осъществяват адекватна връзка между кадрите, които обучават и реалните бизнес субекти, които се предполага, че ще бъдат „захранени“ с тези кадри. Това поражда разминаване между нуждите на пазара на труда и подготвяните професионалисти.

Изготвянето и прилагането на механизъм, който да направи страната ни предпочитана дестинация за професионална реализация на собствените ѝ студенти, е от особена важност за бъдещето развитие на всички сфери на социалния живот. „Изтичането“ на умове зад граница, е сериозен проблем пред обществото ни днес. Европейският съюз е поле

за професионална изява на всички националности включени в него.
Задачата на България е да съумее да запази в пределите си достатъчен брой качествено обучени специалисти, за да се осигури развитие и конкурентноспособност.

В този ред на мисли смятам, че стратегиите и реформите трябва да се формулират от обективни специалисти, въз основа на реалните условия, в които се намираме. Навременното им прилагане е от особена важност, тъй като в противен случай те нямат никаква положителна стойност за развитието на сферата, към която са насочени.